Число 42. Львів дня 17. (30) Жовтня 1902. Річник VI.

СВОБОДА

Виходить що тижня в четвер.

Редакция і адміністрация: Львів, ул. Батория 24.

Видає і за редакцию одвічає: Вячеслав Будзиновский.

Політичне, просьвітне і господарске письмо для народу.

Предплата на цїлий рік стоїть 4 корони.

За анонси платить ся 20 сотиків від стрічки.

Реклямациї вільні від оплати.

Державна рада.

Інтерпеляция дра Коса і товаришів до міністра судівництва, в справі конфіскати виходячої у Львові ґазети „Свобода“. Стеноґрафічний протокол палати послів. XVII сесия. 162 засїданє 23 жовтня 1902, сторона 14.900—14.902.

В ч. 30 названої ґазети ц. к. прокуратор у Львові сконфіскував слїдуючу статью:

Страйк руских хлопів в 1902 роцї показав, що руский народ перестав кивати пальцем в чоботї а розпочав рішучу борбу о своє житє і о свою будучність. До вгий час Русин лиш нарікав на свою долю, та промовляв до серця і до розуму свого ката, гадаючи, що він схамене ся. Та показало ся, що ті, котрі пють нашу кров, серця не мають а розум — мають тільки для себе.

Русин звернув ся до Відня то тої сили, котрої обовязком є пильнувати, аби право було рівне для всїх, котра має стояти над партиями, над народами! Русин звернув ся о поміч до тої сили, котра повинна уважати, аби сильнїйший не кривдив слабшого котра не повинна позволити аби сильнїйший доптав цїсарске право на се,аби слабшого ще більше гнобити. Але і се не помогло. Показало ся, що Відень все признає правду нашому гнобителеви, бо він сильнїйший від нас. Провідники руского народу побачили, що народ наш нї звідки не дістане помочи, що ті, котрі повинні нас боронити, стоять за нашим противником, а навіть помагають єму нас єще більше дусити.

Щож мали зробити провідники руского народу? Они сказали: „Народе! Руш ся і борони ся сам; стань до борби против твого ворога і против тих, котрих обовязком є боронити тебе, а котрі тебе так само побивають, як твій ворог“. І руский народ пізнав, що як сам, власними силами не дібє ся хлїба, котрий єму видерли, як сам не зломить кайданів, котрими спутано єго волю, то згине і слїд по нїм не лишить ся. Пізнав се провідник руского народу - Народний Комітет, пізнали се рускі посли национально-демократичної партиї, пізнала се несхрунена інтелїґенция сеї партиї, пізнала молодїж, пізнала усьвідомлена, москвофілами не збаламучена часть руского селяньства. Всї национально сьвідомі гуртки рішили, проти сили ворога поставити нашу силу, аби ворог пізнав, що нас не зломив єще і не зломить.

Розпочала ся борба і щораз більше заострюєсь. Розпочали рускі посли в соймі сецесиєю, котра нашому противникови тільки крови напсувала За сею сецесиєю пішла сецесия руської молодїжи університетскої, сецесия одобрена і підперта цїлим руским народом. Ворог наш перенюхав, що по сїй сецесиї, котру з одушевленєм приняв цїлий народ руский, прийде щось сильнїйшого, але і се єго розуму єще не научило. По сецесиї наших школярів, прийшла цїлком неожидано півторадневна обструкция руских послів в соймі. Бісили ся наші вороги, але мусїли відставити на пізнїйше два закони, які хотїли в соймі ухвалити на знищенє руского народу: Закон о кольонїзациї руской землї мазурами і закон о спроваджуваню мазурів до робіт у східній Галичинї, обструкция руских послів усунула на пізнїйше.

Ще не отямив ся ворог по обструкциї, як надійшла страшна для него вість: „руский хлоп страйкує!“ Зразу гадали, що то жарт, що скінчить ся на двох трех селах Але нї! Страйки пішли як пошесть Застрайкувало з пів тисячки громад. В більшій половині громад виграли страйк, треба було хлопам заплатити більше, по декуди два рази тільки, що доси. Там, де пани не пішли на угоду, пропало їм зерна більше, як се, що булиби мусїли дати робітникови, коли булиби згодили ся на їх жаданя. Та ще які жаданя ставлять хлопи! Одному панови кажуть: „Другому підемо танше робити, а ти пане после, за „Просьвіту дай пятий колосок!“ А в иншім місци кажуть хлопи: „то за наших школяриків у Львові, котрих ви вигнали з унїверситету!“

Страйк вибух в тілько повітах нараз при співучасти всїх национально сьвідомих Русинів і тому був такий сильний Хлопский страйк з 1902 роцї був боєм цїлої рускої нациї з еї гнобителями, бо страйк зарібників викликали, підпирали або провадили инші круги руского народу. Чому страйк зарібників підперли хлопи-богачі национально сьвідомі? Бо хлопи богачі знали, що більша плата або усмирить, або цїлком знищить найлютїйшого ворога руского народу. Страйк підперла руска інтелїґенция, бо она знала, що сильне і богате хлопство є будучностию руского народу, а добро сего народу домагає ся знищеня польскої великої посїлости. Чому в страйках взяли участь рускі студенти? Чому зробили се рускі посли?

Бо страйк був национальною справою, тим самим, що сецесия і обструкция соймових послів, був тим самим, що сецесия руских академиків! Се був бій цїлого руского народу з могучим єго противником, з усїма кривдами і зьвірствами, якими пани і правительство хочуть знищити руский народ. Бій розпочав цїлий руский народ. А борба йшла передовсїм о підставу істнованя руского народу, бо о матеріяльний бит тої єго частини, котра рішає о бутю нациї рускої!

Прецїнь богачеви хлопови не принесе нїякої користи се, що зарібникови двір буде більше платити. А мимо того дуже мало було таких громад, в котрих богачі не підперлиби страйкарів. Богачі хлопи зробили се всюди там, де они суть национально сьвідомі. Они знали, що зарібник, котрий боре ся о свій щоденний хлїб, боре ся також о руску справу; що з сеї борби против польского пана вийде також користь для цїлого руского народу.

З тої самої причини станула за страйкарями патріотична інтелїґенция руска. Інтелїґенция ся знає, що в силї і добрі руского хлопа є сила і будучність цїлого руского народу, будучність Руси. Против страйку були хлопи богачі тілько в таких громадах, котрі национально не суть усьвідомлені, і де они через национальну несьвідомість гадали, що їх інтереси такі самі, як інтереси панів. Против страйку були також тілько ті інтелїґентні Русини, котрі в кождій иншій национальній справі, як приміром при виборах, зраджують народ і национальну справу.

Страйк був отже национальним боєм, першою — по многих лїтах пробою борби цїлої нациї о хлїб і о волю, о кращу будучність

Так розумів страйк страйкуючий народ, так розумів страйк Народний Комітет котрий сповнив свій обовязок совісно після своїх сил Всї діяльні члени национально-демократичної партиї виконали свій обовязок так, як уміли і могли, але найлїпше виконав сей обовязок сам народ, народ і єго сини — шкільна молодїж

Народний збір узнав страйк за найуспішнїйше і найлїпше в теперішні часи оружиє і спосіб борби о права руского народу і поправу матеріяльного биту руского селяньства. Национальний Збір поручив Н. Комітетови підготовити народ до сеї борби. Н Комітет виконав се порученє передовсїм в той спосіб, що старав ся в „Свободі“ і в брошурах гадку страйків рознести по цїлім краю, старав ся довести до того, аби як найбільше громад знало, що є страйк, на що єго робить ся, що ним можна виграти і як єго переводити. Коли сю задачу Н. Комітет виконав — відповідно до средств, які мав до розпорядимости, візвав обіжником мужів довіря сторонництва до орґанізованя і переведеня страйків там, де він є можливий до переведеня. Слово стало ся ділом.

По вибуху страйку Народний Комітет дїлав в міру средств і сили, які мав до розпорядимости. Визначнїйшу акцию в розгарі борби унеможливили власти, а наслїдком того були численні жертви страйку.“

Підписані питають:

„„Як ексцеленция гадає виправдати сю конфіскату?““

Відень, 21 жовтня 1902.

Др. Кос і товариші.

Інтерпеляция посла дра Коса і товаришів до міністра судівництва в справі конфіскати ч. 16 „Громадского Голосу“. (Стеноґрафічний протокол палати послів. XVII сесия, 162 засїданє 23 жовтня 1902.)

В ч. 16 згаданої часописи ц. к. прокуратория у Львові сконфіскувала слїдуючу статью:

„Мов грізний грім, як страшна блискавиця гомонить по цїлім краю ехо страйку галицких хлопів. Прийшов страшний час, страшна хвиля... Переважила сила придавлених! Переповнилась чаша з отруєю, котру пани подавали хлопам і виляла ся на голови панів. В цїлім краю лунає оклик, оклик до бою визискуваних против паньских ошустів, оклик до страйку! А сей оклик мов блискавка облетїв хлопскі хати, і зробив се, що мав зробити.

Народ показав цілому сьвітови, що він є силою, що вже довше не дасть себе обрабовувати кільком збанкротованим шляхтичам і ц к урядникам в імя будучности польскої держави на руїнах рускої народности!

Народ вже не дасть себе довше лупити. Народ є силою! Чуйте се всї ті, котрі єго доси називали худобою, котрі робили з ним все, що хотїли. Ваше пановане, польскі розбишаки в уніформах державних урядників і без них, вже кінчить ся Ви вже не будете довше руского народу визискувати і гнобити! А коли не хочете дістати заплати за ваші зьвірства, утїкайте завчасу до Хін або до чорта, навіть вашого смроду не лишайте тут. Прийшла пора — заплатити вам! Дрожіть; Бо страшна буде ваша заплата! Ви здохнете з голоду, а ваше добро буде спалене. Народ не буде вас довше годувати своїм власним потом. Народ вже став розумнїйший!

Чуєте се, ви польскі пани!? Чи розумієте се, ви австрийскі урядники!? Австрийскі міністри, котрі, замість рядити Австриєю, лише над тим промишляєте, як маєте зменшуванєм прав руского народу зробити Польщу зі східної Галичини?!"

Підписані питають:

„„Як Ваша екселенция гадає виправдати сю конфіскату?““

Відень, 21 жовтня 1902.

Др. Кос і товариші.

Минувший і сей тиждень в парляменті були посьвячені переважно галицким, особливо-ж руским справам: справі заложеня руского університету, справі галицкого судівництва і справі страйків.

Що до руского університету, то рускі посли ані на хвильку не віддавали ся надії, що парлямент прийме предложену ними резолюцию, або що хочби збудить ся значнійше заінтересоване для тої справи. По відкиненю торік подібного наглого внесеня на заложене полудньово-славяньского університету в Люблянї, мусіло стати ясно кождому, що руский університет буде мати за собою ще менше голосів, бо против него будуть і Поляки.

Недобрий був минувший тиждень для галицко-польского судівництва, іменно для висшого суду у Львові, бо узнано, що засуспендоване посла Лупа було безправством.

Найбільше болить галицко-польских верховодів порушене в парляменті справи страйків. Одна з їх екселенций викидала руским послам, на що они поставили нагле внесене: повинні були поставити лише інтерпеляцию, так, як „Коло", та й додав грозьбу, що польскі посли мають цілу копицю материялів і документів.

Дискусия над наглими внесенями в справі руского страйку, розпочала ся в пятницю. Промовляв п. Романчук і п. Брайтер. Оба бесідники подали дуже богатий материял о надужитях властий і війска, Брайтер списав докладно поступоване війска а особливо гузарів. За се обидив ся 15 полк гузарів і офіцири сего полку визвали Брайтера на поєдинок Промова п. Романчука була не лиш богата материялом, але дуже остра, рішуча і гарно оброблена. Дальша дискусия вела ся сего тиждня ві второк. Сей день був судним днем для галицких панів.

Страйкові промови наших послів подамо в цілости допера в слідуючім числі, коли прийдуть з відня дословні записки.

Ві второк п. Дашиньский нищив політику шляхти польскої і доповнив материял, який о визиску хлопів, о страйку і о надужитях против страйкарів подали Романчук і Брайтер.

Др. Кербер заявив, що всї закиди, які бесідники робили властям, суть не правдиві. Заявив також, що правительство неможе зірвати приязни в Поляками, бо не знає, чи з Русинами буде єму так добре, як з Поляками.

По Кербері промовляв польский пан Кабзан Абрагамович.

В середу промовляв перший др. Кос. Окрім него будуть єще говорити деякі польскі посли.

Др. Кос вніс також інтерпеляцию в справі конфіскати своєї інтерпеляциї о „Свиньскій конституциї“. Др. Кос спитав президента палати, „як він гадає хоронити права парляменту перед таким грубим і безличним, гідність парляменту понижаючим поведенем прокуратора в Коломиї.

Утїкли. Тепер, коли в парляменті веде ся так важна дискусия, як дискусия о хлопскім страйку, деякі рускі посли або цїлком не явили ся в парляменті, або явивши ся першого дня, сей час утїкли. В радї державній нема тепер слїдуючих руских послів: Барвіньского, Мандичевского, Длужаньского, Пігуляка, а навіть „независимого“ **Короля.** Одні поїхали кланяти ся папі, другі розхорували ся. Чи Гладишовский є у Відни, не знаємо але що не хотїв підписати наглого внесеня в справі страйку то се знаємо.

Чи деякі пани не хотїли „пустити фарби“? Чи независимий Король не знає, що при голосованю може рішити навіть оден єго голос?!

Закон против пяньства.

Правительство наміряє в короткім часї предложити закон о заряджених в цїли здержаня пяньства. Сей закон має управильнити торговлю горячими напитками. Менше як 5 літрів будуть могли продавати тілько такі особи, що мають концесию. В склепах, в котрих будуть продавати горячі напитки, не буде вільно нічим иншим торгувати. На 500 мешканців одної громади буде давати ся що найбільше одна концесия.

Страйк в парляменті.

Під таким заголовком зачала ся друкувати книжка, в котрій буде описаний сегорічний страйк.

Страйк руских хлопів в 1902 році був так важною подією в історії руского народу, що Народний Комітет рішив описати в окремій книжці єго причини, єго хід і єго наслідки. Та не легка се річ написати правду так, аби опис не пропав в суді, сконфіскований ц. к. прокуратором. Коли подумаєш, кілько то статей в сій справі сконфісковано в „Свободі“, в „Ділї“ і в „Громадскім Голосї“, то від разу тратиш охоту до такої роботи.

Наше щастє, що о причинах страйку, та о поступованю державних властий в часї страйку, внесено в радї державній богато інтерпеляций, а промови послів в тій справі обіймають майже весь материял. Анї інтерпеляций, анї промов в радї державній прокуратория не може конфіскувати і тому нехай читателї вибачать нам, коли подаючи історию страйку, не подамо їм материялу упорядкованого а тілько так, як він зібраний в інтерпеляциях і промовах послів в радї державній. Материял поданий послами доповнимо від себе лиш о стілько, о скілько се доповнене не може бути сконфісковане.

Посольский звіт п. Глиджука.

Дня 15 с. м. п Глиджук явив ся перед своїми виборцями в Турці і зложив справозданє із посольскої діяльности в соймі краєвім. Великою перешкодою численности збору була слота, котра многим не позволила приїхати на той день до Турки. П. Глиджук пояснював, чому деяких законів ухвалених соймом правительство навіть предкладає цїсареви до затверджена. Причиною того є се, що польскі посли в соймі навіть не знають, що соймови вільно, а що нї. Сойм ухвалює дуже часто таке, о чім не має найменшого права рішати. Так було з законом о рентових загородах. Сей закон заводить неділимість хлопских господарств, а тимчасом сойм не має права того рішати, бо се може рішити тілько Рада державна у Відни. Длятого правительство навіть не згадувало цїсареви о сїм рішеню сойму і відіслало закон о рентових загородах назад виділови краєвому. Мимо того виділ краєвий гадає єще раз предложити соймови закон о рентових загородах. П. Глиджук обговорював єще богато справ, подібно як і иньші наші соймові посли, котрі сего місяця складали свої посольскі звіти.

ДОПИСИ.

Сокальщина.

В 39 числї „Русского Слова“ якийсь „хлоп запека“ стараєсь осьміяти і перевернути на кацапский лад збори, які відбулись дня 28. вересня 1902 в Розджалові. Я бодай в короткости про них оповім, щоби ви селяни порівнавши з дописею „хлопа запеки з Русского Слова“ могли переконатись, як то москвофіли люблять правду.

Були се збори може найвеличнїйші і найбільше предметові з поміж всіх, які сих вакаций заходами наших академиків відбулись в Сокальщині. Розджалівці явились майже в комплеті, винявши пана війта, що то зі страху перед старостою не явив ся. Крім того явилось много селян з дооколичних сіл як з Ордова, Сішна, Корчина і Тоболова. Хата була так набита що і протиснутись було годі. З великою увагою вислухали они реферату про „Становиско Русинів колись а тепер“ виголошеного академіком Гр. Покотилом і „Про потребу просьвіти“ виголошеного селянином Ст. Лозовим. Дискусия була дуже жива і протягнулась до пізної ночи Всї висказували конечність просьвіти і орґанїзациї, тож ухвалили як найскорше засновати у себе читальню „Просьвіти“ і вибрали сталу орґанїзацию, яка має занятись веденєм справ громади. В склад сеї орґанїзациї війшли люди молоді, рухливі, сьвідомі і непохитні хлопскі патріоти, тож можна надіятись, що они дійстно щиро возьмуть ся до працї над орґанїзациєю громади так що Розджалів невдовзї стане в ряди найлїпше зорґанїзованих громад в Сокальщині. Збори закінчились пізно в ночи відсьпіванєм наших гимнів „Не пора не пора“, „Який то вітер“ і „Ще не вмерла“ а присутні, хоч як умучені, не радо розходились.

От такі то в короткости були наші збори. Були там і москвофіли, все бачили, все чули (а може їм позакладало) мимо того „хлоп запека“ безлично в „Русскім Слові“ бреше і перекручує. Єго відай засліпило, бо він не бачив там лиш „несколько селян і кількайцять папіросников“. Нї! Бачив він добре, але то вже така кацапска натура, де ступиш там бреши.

Жовківщина.

Руска переписка громад з властями: Виділ політ. товариства „Жовківска Руска Рада“, під проводом голови дра С. Дрималика, зачимає ся від пів року енерґічною аґітациєю межи війтами нашого повіта, щоби заохотити їх до заведеня рускої мови в урядованю і переписці із всїми властями. На кожде засїдане Видїлу, що відбуває ся правильно кождого місяця, скликує ся по кількох війтів і представляє ся їм, яка то погана річ, коли війти-Русини понижають свою рідну мову і пишуть по польски. Крім двох громад в нашім повіті, а то: Замочка і Сулимова, котрі від давна вже пишуть всегда і всюди тілько по руски, зачали вести руску переписку з властями 20 і кілька громад.

На жаль, суть в Жовківщині ще й такі війти-хруні, котрим милїйша ласка старости і комісаря, як рідна руска мова і пишуть дальше по польски, виставляючи себе на сьміх і погорду в очах чесних Русинів. Суть то підлі хруньскі характери, котрі видобулись на війтівску гідність не з волї чесних руских громадян, а ріжними шахрайствами виборчими. Є тут кількох і таких війтів, котрі — мимо того що Рада громадска ухвалила руске урядоване і дотичну ухвалу вписано в книгу ухвал, — пишуть і дальше по польски. Діє ся се особливо в тих селах, де писарують знані в повіті махери виборчі і „зауфані“ колишного тутешного повітового секретаря Слонецкого. — Ну, таких панів „секретаржуф“, що не слухають ухвал Ради громадскої а роблять так, як їм самим захоче ся, повинен добрий війт-Русин копнути ногою і прогнати з села. Коли хочуть писати по польски, нехай ідуть на Мазури, а не пхають ся до руских громад на писарів. Але, — як то кажуть — яке їхало, таке здибало, який війт, такий і писар. На будуще будемо таких війтів-хрунів і писарів, що в рускій громаді урядують по польски, називати поіменно в нашій „Свободі“. Нехай знає Русь, що в Жовківщині не перевели ся ще межи війтами двоніжні сотворіня з... рилами. **А ви** чесні рускі громадяне погордуйте і бойкотуйте таких війтів, що не слухають ваших ухвал і пишуть по польски, а їм певно відхоче ся з часом будувати Польщу по руских селах і плюнуть колись на ласку польских панів, — а як і се їм не поможе, то плюньте ви на них!

С-ч, член „Жовківскої Рускої Ради“.

Що чувати в сьвітї.

Росия нищить Фінляндский народ. Таке тепер дїє ся в царстві вихвалюванім нашими скотами-москвофілами. Фінляндский край прилучив ся до Росиї добровільно, а росийский цар присягав на фінляндску конституцию. Фінляндия мала до сеї пори свій власний сойм, свої права, свою мову в урядах і своє власне

війско, котрого не вільно було уживати поза границями Фінляндского краю.

Та цар зломив присягу, яку зложив на Фінляндску конституцию. Росийске правительство рішило з Фінляндиєю зробити те саме, що зробило з Русию Україною. Від кількох літ Росия обмежувала і стісняла фінляндскі права. Замість ухвал фінляндского сойму, зачали що раз частійше появляти ся царскі укази. Торік і сего року знищено самостійність фінляндскої армії; фінляндске війско злучено разом з росийскою армією і тепер фінляндці будуть мусіли служити і ходити на війну також поза границями свого краю. З фінляндским війском зроблено отже те саме, що колись зроблено з руским війском — з українськими козаками. Фінляндский народ протестував з разу, рекрути не хотіли іти до асентерунку, але ворожа сила перемогла. Великими карами і ґвалтами присилувано фінляндців приняти царску ласку.

Тепер наважилось царске правительство на мову фінляндців. Хочуть в урядах цілої Фінляндиї скасувати фінляндску мову, а завести росийску. Всіх урядників, котрі не хочуть приймати подібних заряджень росийского правительства, викидають з уряду. Як росийске правительство осягне сю ціль, то потому загадає викинути фінляндску мову з фінляндских шкіл і заборонить по фінляндски писати книжки і ґазети — так як се зробило з рускою мовою.

Ненаситним Анґлійцям не пощастило ся послідними днями в краю диких Сомалів на східнім березі Африки. Ті дикі люди збунтовали ся против анґлійского панованя. Анґлійский полковник, що вимаширував против них з великим відділом і з кількома арматами, пошпортнув ся. Сомальці окружили єго і так збили, що він мусів утікати. Анґлійці стратили кількох офіцирів, богато жовнірів і кілька армат. Анґлійске правительство зарядило висилку помочи, аби решту своїх війск уратувати від цілковитої заглади.

В Македонії, коли вірити вістям з Царгороду, повстанє не удержить ся довго. Деякі болгарскі ватаги вже розбиті а инші притиснені турецкими війсками, що будуть мусіли утікати назад до Болгариї.

Революциї в двох американьских державах таки еще не скінчили ся — як ми се були раз донесли. Показало ся, що в Венецуели правительственні війска повстанців еще не розбили і що між ними веде ся дальше борба.

В Гаїті знов революция вибухла наново.

Анґлія потерпала, що Росия, котра в часї війни Европи з Хінами загорнула була великий край Манджурию, не уступить ся звідтам. З тої причини Анґлія наробила такого крику, що Росия мусїла уступити звідтам, але тілько про око людске. Росиа вицофає з Манджуриї свої війска, але лишить там сторожу здовж желізниці, які побудувала своїм коштом. Ся сторожа буде так узброєна як війско і буде єї не менше, як се війско, котре Росия вицофує. Так отже замість війска, лишить ся в Манджуриї узброєна желізнична сторожа, а се все одно.

НОВИНКИ.

— Калєндар „Просьвіти". Пригадуємо нашим Вп. Членам, що калєндар на 1903 висилаємо тілько тим членам, котрі точно уплатили свої членьскі вкладки по р. 1902

Всякі отже рекламациї позістануть без відповіди.

Канцелярия Товариства „Просьвіта" у Львові.

— Цілий полк против одного бандита. З Триєсту доносять під датою 24 с. м.: З Палєрмо наспіла вість, що італіяньске правительство велїло розпочати воєнний похід против ославленого бандита Варсальона, котрий від кількох вже літ непокоїть провінцию Джірдженті. Против него вислано цілий полк, бо він має межи селянами так велику повагу, що они називають єго „нашим послом", а то длятого, що через него вибрано на послів прихильників селян. Щоби бандит не втік до якоїсь иншої провінциї, то цілий повіт Джірдженті обведено войсковим кордоном. На голову Варсальона визначено 15.000 корон. Цілий похід відбуває ся під командою ґенерала бриґади Міррі, для котрого треба було завести окремий телеґраф, бо всї вісти висилані звичайним телеґрафом доходили би до відомости бандита. Головну войскову акцию ведуть пять компаний карабінєрів (жандармів) під командою майора Баллянті, котрим придано ще 100 тайних аґентів поліцийних. Коли бандит довідав ся, що против него лагодять ся похід, мав на стілько відваги чи зухвалости, що зажадав від ґенерала Міррі, щоби позволив єму з ним поговорити. Він готов би скапітулювати під услівєм, щоби єму позволено виандрувати. Перед кількома неділями купив він своїй жінці ґрунт за 20.000 лір в. З обави перед кровавою местию не важив ся нїхто непокоїти єго родину.

— Арештоване „за єсьм". В четвер, 16 жовтня, арештовано в Перемишли знов двох резервістів при контрольних зборах, що їм не хотячи вирвалось „єсьм" замість „hier". Один з арештованих походить з Болестращич. В загалї в перемиским „ґарнїзоні" призбиралось до тепер щось около 20 таких „злочинців".

— Зниженє цїни соли для худоби. Справа та від цїлого ряду лїт не сходить з дневного порядку сойму і парляменту. В послїднім часї предвістив мінїстер Бем Баверк, що предложив новий проєкт закона, після якого цїна соли для худоби буде знижена. Тепер виносить цїна сеї соли на місци продукциї по 10 Кор. за метричний сотнар. Мінїстер навязав переговори з Угорщиною і має надію, що они вже небавком скінчать ся, а тоді вже в падолисті с. р. виступить правительство з проєктом зниженя цїни з 10 на 6 Корон. А що в Австриї з уживають тепер тої соли 220.000 метр. сотнарів, то можна надіяти ся, що наслідком зниженя цїни збільшить ся зужитє, отже під тим взглядом правительство не мало би нїякої втрати. Жаль тілько, що при таких умовах правительство приступило до переговорів з Угорщиною доперва тепер.

— Земельне питанє а социялїзи. Шість головних питань нашої сїльскої політики. „Фрідріх Герц". Книжка вийшла в Чернівцях має 52 сторони і коштує 40 с.

— П. А. Боцюркова, начальника суду в Тлустім увільнив сенат дисциплїнарний від замітів що до єго участи в справах страйку, бо розправа не виказала в єго поступованю найменшої неправильности.

— Нова практика. З Коломиї доносять, що тамошна ц. к. Прокуратория **сконфіскувала інтерпеляцию (!!) пос. Коса** з 10. VI., 1901 поміщену в послїднім числї видавництва „Зорі". В названій інтерпеляциї була поміщена д ра Франка: „Свиньска конституция". Д-ра Коса о нечуваній і непрактикованій доси конфіскатї повідомлено телеґрафічно. „Зоря" в наслідок конфіскати має вийти пізнійше.

— Авантури в Бриґідках у Львові повторились знов оноді в більшій степени, так що аж треба було завізвати війско до їх утихомиреня. Причиною мав бути тепер злий харч, подаваний вязням.

Сон в церкві. Анґлійский король Кароль III. любив часто-густо в церкві в часї проповіди заспляти. Королївский проповідник довго розважав, яким способом відзвичаїв би короля від тої злої привички але так, щоби не образити короля перед єго дружиною. Аж одної днини упав на добру гадку. В середині проповіди звернув ся до льорда шамбеляна, що також по приміру короля в найлїпше дрімав: Мій льорде, вправдї дуже менї прикро, перервати ваш сон, всеж таки мушу вас прохати, принаймеьше не так голосно хропіти, бо можете ще пробудити Єго Величество.

— На низші школи рільничі в краю прелїмінує видїл краєвий до покрития в 1903 р. слїдуючі недобори: в Городенцї 22.340 К., в Ягольници 20.790 К, в Коберници 20.929 К., в Березници 26.130 К. і в Суходолї 28.558 корон. Наколи би край з тих всїх шкіл такий мав пожиток, як з рільничої академії в Дублянах, то шкода всїх заходів і видатків, тим більше, що всї ті низші школи рільничі є тільки на те, аби виховувати панам економів а не — як повинно бути — для розширеня знаня рільництва поміж сїльским хлїборобским населенєм.

— Кровава драма. В Девятирі, равского повіта, Семко Кулієвич вийшовши оноді з корчми, зачав суперечку з своїм сусїдом Грицем Ковбасевичем і в гнїві так сильно ранив єго ножем в живіт, що Ковбасевич, залляний кровю, повалив ся на землю Єго поревезли до шпиталю в Жовкві, де по страшних муках в кілька годин помер. Жандармерия арештувала убийника і відставила до арешту в Раві рускій.

— Троє дїтий удушило ся в Підлїсках великих, повіта львівского. Матїр їх, Маря Венґер, лишила дїти дня 18 с. м. в хатї і замкнула їх. Тимчасом займило ся прядиво, зложене на печи і зачало тлїти, а від диму з него дїти подушили ся. В справі сїй веде ся судово карне слїдство.

— Порадив собі. Доброго способу ужив в Вадерлебен, в північнім Шлезвиґу якийсь паробчак зі страху, щоби єго не взяли до войска. Якась стара сваха в селї пригадала собі, що за єї молодих лїт паробки уживали зовсїм певного способу, котрим увільняли ся від войска, отже порадила і єму так зробити. За радою тої „мудрої„ свахи паробок в ночи перед бранкою лягаючи спати пустив собі в ногавицю яких 20 пчіл. Пчоли зробили своє, нога спухла як колода, молодий мужчина ледви рушаючи ногою станув до асентерунку і єго — відобрали до кінної артилєриї.

— Українська пісня в росийскій школї. Дирекция народних шкіл городненьскої ґубернії довідала ся, що деякі народні учителї, особливо молоді та живучі в полудневих уїздах, велять дїтям в школї сьпівати українські пісні. Супротив него видала вона сейчас обіжник, котрим напоминає народних учителїв, що народна школа має в народї будити основи росийскої державности і що крім росийских пісень не вільно нїяких инших сьпівати.

— Безвартний скарб. В Манжоа, в надреньскій провінциї, при розвалюваню стїни старої фабрики найдено півтора мілїона франків в французских банкнотах. На жаль не мають они нинї нїякої вартости, бо походять ще з 1793 року.

— Нові хлїборобскі страйки. Dziennik polski доносить з Поділя, що наслїдком поновивших ся страйків в богато місцевостях мимо спізненої пори картофлї не викопано, а подекуди лиш що розпочали копати. В Товсгеньким у п. Л. Городиского на 200 морґах, засаджених картофлями, занято при роботї 60 „бойків", бо місцеві люди не хотїли робити. Раз один зголосило ся до роботи 10 люда, та вечером прийшли страйкарі і підмовили їх, так що вже більше не вийшли до роботи. Шляхтичева Ст. Рудрофови заявила двірска челядь, що позістане на дальше у него в службі, бо мусить, але буде служити „як напасть".

— Мазурскі страйколоми страйкують. Властитель Милятина нового, Богдан, заївши ся на наших селян за жнивний страйк, спровадив собі за порадою польских ґазет Мазурів до осїнних робіт. Мазури, що крім порядної плати жадають дуже доброї їди, а при тім бутні в поведеню, ледви приїхали, зараз застрайкували. П. Богдан заалярмував зараз староство і жандармів та справу якось потихо полагоджено, аби не було розголосу. Подібно лучило ся недавно сусїдови Богдана, п. Тульому. І сему Мазури застрайкували так, що він зарік ся від тепер спроваджувати їх. Попікши ся на Мазурах, панове шляхта зачинають пізнавати, що „народна вшехпольска" політика відбиває ся на єї кишенях.

— Великий процес страйковий відбув ся перед звичайним трибуналом у Львові. На лаві обжалованих засїло 23 селян з Зухорич, власности кн. Сапігів, львівского повіту. Боронили з рамени Народного Комітету дри Кость Левицкий і Микола Шухевич. Трибунал засудив одного на 6 тиждив арешту, одного на 3 тиждні, 11 дістало по 8 днів арешту, 5 по три дни. Решту обжалованих увільнено.

Всї обжаловані пересидїли по 3 недїлї в слїдчій вязници.

— Управильненє справ в Зеленій, громадї гусятиньского повіта, наступило сими днями, розділенєм двірского обшару межи селян. Селяни тамошні мали своє орне поле по лївім боцї Збруча, значить в Росиї, і коли австрийске правительство залишило індемнізувати тамошного дїдича, то селяни до недавна мусїли єму відробляти панщину. Тоті відносини підношено нераз у нас навіть в парляментї був. пос. дром Окуневским. Та аж тепер справа закінчилась тепер тим, що землю ту куплено, на що правительство дало 100.000 а край 50.000 корон Судьбою же самих селян занав ся ревно місцевий приходник о. Николай Темницкий, котрий своїми заходами умів заінтересувати власти так, що вкінци розділено між селян 500 морґів орного поля.

— Коли вибори, то нема школи. Так рішила краєва рада шкільна в долїшній Австриї, а то длятого, щоби в день виборів дня 5. падолиста можна ужити шкільних будинків на льокалї виборчі. Також розпорядила краєва рада шкільна, що в день виборів зі взгляду на безпечність треба увільнити від науки всї дїти в школах народних і видїлових у Віднї. Коли би прийшло до тіснїйшого вибору, то і в той день мають дїти бути вільні від науки в тім окрузї, де будуть відбувати ся вибори. Чи не перечуває шкільна власть, що при сих виборах готово може прийти до великих розрухів?

— **Ново-сандецка філія „Просьвіти“** на дохід ново-заложеної бурси українсько-рускої в Новім Санчи видала карти з видами церковні, яка має вибудовати ся в Новім Санчи після плянів п. Нагірного. Карти сї, мальовані п. Павлюхом в Відни, представляють ся дуже гарно. З огляду на цїль і вдатне виконанє карти сї повинні бути в кождій хатї і мати широкий попит. Цїна отної карти 20 сот. — Від виділу філії „Просьвіти“ в Новім Санчи.

— **Передвиборче віче в Дрогобичи** відбуде ся в понедїлок дня 3 падолиста о 12 годині в полудне в міскій ґімнастичній сали.

Повітовий комітет просить на се віче також селян з повіту стрийского і жидачівского.

Віче скликано в цїли обговореня кандидатур до ради державної.

Довідуємо ся, що селяни дрогобицкого повіту не хочуть згодити ся на о. Давидяка котрого кандидатуру поставили сьвященики з москвофільской партиї. Селяни не хочуть мати посла з такої партиї, котра зломила сецесию руских студентів, котра є противником руского університету, котра замість рускої народної мови, заводить в своїх ґазетах паньску московску мову і котра аґітуючи против хлопского страйку помагала панам.

— **Селяньский „Сокіл“** засновано в Побережу коло Журавна яко пожарну філію львівского „Сокола“. Ц. к. Намістництво затвердило вже статут.

— **Самбірска окружна Рада** скликала на день 1 падолиста н. ст. всіх своїх членів і кромі сего запрошених гостий на 1 год. з полудня до салї народного готелю на довірочну нараду. Реферат о теперішнім нашім положеню обняв посол на сойм краєвий о. Теодор Богачевский.

— **Посольскі звіти.** Дня 20 с. м. ставав д-р Король перед своїми виборцями в Жовкві, щоби зложити звіт із своєї посольскої діяльности. Селян зібрало ся около 400, явило ся кільканайцять сьвящеників та 1 Поляк. По зложеню звіті інтерпелювали посла два селяни. Мих. Михальчук з Мервич жалував ся на високі податки, війтів-хрунів та на заведенє польскої мови викладової в руских школах, а Вас. Бойко з Кошелева просив посла, щоби не згодив ся на злуку клюбу независимих послів з клюбом п. Барвінського.

— **Галицкий сойм** — як доносили польскі часописи - збере ся при кінци грудня на довшу сесию, а не, як звичайно, на триднївку. Се мало стати ся заходами краєвого маршалка ґр. Андрія Потоцкого, який оноді їздив в тій цїли до Відня.

Цїна збіжа і плодів господарских.

Цїна збіжа у Львові. В остатних днях платили за 50 кільоґрамів: пшеницї 7·30—07·50; жита 6·25—6·40; ячменю пашового 5·10—5·40; ячменю броварного 5·50—6·00; вівса 5·80—6·00; ріпаку 9·50—09·75; гороху пашового 6·00 до 6·50; гороху до вареня 7·00—9·50; вики 4·50 до 5·00; бобику 5·10—5·40; гречки 0·00—0.00; кукурузи 6·80—7·00; конюшини червоної 50·00 до 60.00; білої 75·50—90·00; шведскої 00·00 до 00·00; тимотки 22·00—26·00 корон.

Цїна безрог в Відни. На торг сего тиждня привезено 13.363 штук свиний. За тучні свині платили 102 до 106 сот., за середні і старі 95 до 101 сот., за легкі 86 до 93 сот., поросята 70 до 92 сот. за кільоґрам живої ваги.

Худоби зігнано на віденьский торг 4946 штук, з того з Галичини і Буковини 384. З галицких волів спродано 90 штукпо 58 до 64 к.; 265 по 65 до 72 кор.; 7 по 73 до 74 кор; Буґаї товсті продавано по 54 до 70 к.; корови товсті по 54 до 65 к. Худу худобу продавано по 38 до 72 к. — Все за сотнар метричний живої ваги.

З друкарнї Народової (Манєцких), Львів, Коперника ч. 9.